

22132952

**CLASSICAL GREEK
HIGHER LEVEL
PAPER 2**

Friday 3 May 2013 (morning)

2 hours

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Answer four questions from two genres only.
- The maximum mark for this examination paper is *[44 marks]*.

Answer **four** questions from **two** genres **only**. These questions should be taken from the **two** genres you have studied.

Genre: Epic

Question 1. Homer *Odyssey* 9.37–57

- εἰ δ' ἄγε τοι καὶ νόστον ἐμὸν πολυκηδέ' ἐνίσπω,
 ὄν μοι Ζεὺς ἐφέηκεν ἀπὸ Τροίηθεν ἰόντι.
 Ἰλιόθεν με φέρων ἄνεμος Κικόνεσσι πέλασσεν,
 40 Ἴσμάρω· ἔνθα δ' ἐγὼ πόλιν ἔπραθον, ὤλεσα δ' αὐτούς·
 ἐκ πόλιος δ' ἀλόχους καὶ κτήματα πολλὰ λαβόντες
 δασσάμεθ', ὡς μὴ τίς μοι ἀτεμβόμενος κίοι ἴσης.
 ἔνθ' ἦ τοι μὲν ἐγὼ διερῶ ποδὶ φευγέμεν ἡμέας
 ἠνώγεα, τοὶ δὲ μέγα νήπιοι οὐκ ἐπίθοντο.
 45 ἔνθα δὲ πολλὸν μὲν μέθυ πίνετο, πολλὰ δὲ μῆλα
 ἔσφαζον παρὰ θῖνα καὶ εἰλίποδας ἔλικας βοῦς·
 τόφρα δ' ἄρ' οἰχόμενοι Κίκονες Κικόνεσσι γεγώνευν,
 οἳ σφιν γείτονες ἦσαν, ἅμα πλέονες καὶ ἀρείους,
 ἠπειρον ναίοντες, ἐπιστάμενοι μὲν ἀφ' ἵππων
 50 ἀνδράσι μάρνασθαι καὶ ὅθι χρῆ πεζὸν ἐόντα.
 ἦλθον ἔπειθ' ὅσα φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὦρη,
 ἠέριοι· τότε δὴ ῥα κακὴ Διὸς αἴσα παρέστη
 ἡμῖν αἰνομόροισιν, ἴν' ἄλγεα πολλὰ πάθοιμεν.
 στησάμενοι δ' ἐμάχοντο μάχην παρὰ νηυσὶ θεῆσι,
 55 βάλλον δ' ἀλλήλους χαλκήρεσιν ἐγχείησιν.
 ὄφρα μὲν ἠὼς ἦν καὶ ἀέξετο ἱερὸν ἦμαρ,
 τόφρα δ' ἀλεξόμενοι μένομεν πλεονάσ περ ἐόντας.

- (a) Give possible reasons for the raid by Odysseus's party against the Cicones. [2 marks]
- (b) Translate ἐκ πόλιος... ἴσης (lines 41–42). [3 marks]
- (c) Give **two** major reasons from lines 45–50 that could explain the Cicones' victory. [2 marks]
- (d) Describe in detail the simile in line 51. [3 marks]

Genre: Epic

Question 2. Homer *Odyssey* 9.106–129

Κυκλώπων δ' ἐς γαῖαν ὑπερφιάλων ἀθεμίστων
 ἰκόμεθ', οἳ ῥα θεοῖσι πεποιθότες ἀθανάτοισιν
 οὔτε φυτεύουσιν χερσὶν φυτὸν οὔτ' ἀρόωσιν,
 ἀλλὰ τὰ γ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται,
 110 πυροὶ καὶ κριθαὶ ἦδ' ἄμπελοι, αἳ τε φέρουσιν
 οἶνον ἔριστάφυλον, καὶ σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει.
 τοῖσιν δ' οὔτ' ἀγοραὶ βουληφόροι οὔτε θέμιστες,
 ἀλλ' οἳ γ' ὑψηλῶν ὀρέων ναίουσι κάρηνα
 ἐν σπέεσσι γλαφυροῖσι, θεμιστεύει δὲ ἕκαστος
 115 παίδων ἦδ' ἀλόχων, οὐδ' ἀλλήλων ἀλέγουσιν.
 νῆσος ἔπειτα λάχεια παρὲκ λιμένος τετάνυσται,
 γαίης Κυκλώπων οὔτε σχεδὸν οὔτ' ἀποτηλοῦ,
 ὑλήεσσ'· ἐν δ' αἴγες ἀπειρέσιαι γεγάασιν
 ἄγριαι· οὐ μὲν γὰρ πάτος ἀνθρώπων ἀπερύκει,
 120 οὐδὲ μιν εἰσοιχνεῦσι κυνηγέται, οἳ τε καθ' ὕλην
 ἄλγεα πάσχουσιν κορυφὰς ὀρέων ἐφέποντες.
 οὔτ' ἄρα ποιμήνησιν καταΐσχεται οὔτ' ἀρότοισιν,
 ἀλλ' ἢ γ' ἄσπαρτος καὶ ἀνήροτος ἤματα πάντα
 ἀνδρῶν χηρεύει, βόσκει δέ τε μηκάδας αἴγας.
 125 οὐ γὰρ Κυκλώπεσσι νέες πάρα μιλοπάροιοι,
 οὐδ' ἄνδρες νηῶν ἐνὶ τέκτονες, οἳ κε κάμοιεν
 νῆας εὖσσέλμους, αἳ κεν τελέοιεν ἕκαστα
 ἄστε' ἐπ' ἀνθρώπων ἰκνεύμεναι, οἷά τε πολλὰ
 ἄνδρες ἐπ' ἀλλήλους νηυσὶν περόωσι θάλασσαν·

- (a) Scan lines Κυκλώπων... ἀθανάτοισιν (106–107). [2 marks]
- (b) Give **two** reasons from lines 116–124 for the abundance of wildlife on the island facing the Cyclopes's land. [2 marks]
- (c) Describe how the literary style and the structure of the extract help us to understand the society and the way of life of the Cyclopes. Analyse the passage, supporting your argument with precise details from the text. [8 marks]

Genre: Historiography**Question 3. Herodotus 7.34–35**

ἔς ταύτην ὧν τὴν ἀκτὴν ἐξ Ἀβύδου ὀρμώμενοι ἐγεφύρουν τοῖσι προσέκειτο, τὴν μὲν λευκολίνου Φοίνικες, τὴν δ' ἑτέραν τὴν βυβλίνην Αἰγύπτιοι. ἔστι δὲ ἑπτὰ στάδιοι ἐξ Ἀβύδου ἔς τὴν ἀπαντίον. καὶ δὴ ἐξευγμένον τοῦ πόρου ἐπιγενόμενος χειμῶν μέγας συνέκοψέ τε ἐκεῖνα πάντα καὶ διέλυσε. ὡς δ' ἐπύθετο Ξέρξης, δεινὰ ποιεύμενος

5 τὸν Ἑλλήσποντον ἐκέλευσε τριηκοσίας ἐπικέσθαι μάστιγι πληγὰς καὶ κατεῖναι ἔς τὸ πέλαγος πεδέων ζευγος. ἤδη δὲ ἤκουσα ὡς καὶ στιγέας ἅμα τούτοισι ἀπέπεμψε στίξοντας τὸν Ἑλλήσποντον. ἐνετέλλετο δὲ ὧν ῥαπίζοντας λέγειν βάρβαρά τε καὶ ἀτάσθαλα· “ὦ πικρὸν ὕδωρ, δεσπότης τοι δίκην ἐπιτιθεῖ τήνδε, ὅτι μιν ἠδίκησας οὐδὲν πρὸς ἐκείνου ἄδικον παθόν. καὶ βασιλεὺς μὲν Ξέρξης διαβήσεταιί σε, ἦν τε

10 σύ γε βούλη ἦν τε μή σοι δὲ κατὰ δίκην ἄρα οὐδεὶς ἀνθρώπων θύει ὡς ἐόντι καὶ θολερῶ καὶ ἀλμυρῶ ποταμῶ.” τὴν τε δὴ θάλασσαν ἐνετέλλετο τούτοισι ζημιοῦν καὶ τῶν ἐπεστεώτων τῇ ζεύξι τοῦ Ἑλλήσπόντου ἀποταμεῖν τὰς κεφαλὰς.

- (a) ὡς δ' ἐπύθετο ... ἀτάσθαλα (lines 4–8). Give the Greek words, with English translation, that may show Herodotus's criticism of Xerxes's immoderate behaviour. [2 marks]
- (b) Describe the punishments inflicted by Xerxes on the Hellespont. [3 marks]
- (c) Why are the words ὡς καὶ στιγέας, etc (line 6) introduced by ἤδη δὲ ἤκουσα? Give possible explanations. [2 marks]
- (d) Translate ὦ πικρὸν ... ἀλμυρῶ ποταμῶ (lines 8–11). [3 marks]

Genre: Historiography**Question 4. Herodotus 7.104**

- πρὸς ταῦτα Δημάρητος λέγει “ ὦ βασιλεῦ, ἀρχῆθεν ἠπιστάμην ὅτι ἀληθείη χρεώμενος οὐ φίλα τοι ἐρέω· σὺ δ’ ἐπεὶ ἠνάγκασας λέγειν τῶν λόγων τοὺς ἀληθεστάτους, ἔλεγον τὰ κατήκοντα Σπαρτιήτησι. καίτοι ὡς ἐγὼ τυγχάνω τὰ νῦν τάδε ἔστοργῶς ἐκείνους, αὐτὸς μάλιστα ἐξεπίστεται, οἳ με τιμὴν τε καὶ γέρεα ἀπελόμενοι πατρῷα ἄπολιν τε
- 5 καὶ φυγάδα πεποιήκασι, πατήρ δὲ σὸς ὑποδεξάμενος βίον τέ μοι καὶ οἶκον ἔδωκε. οὐκ ὦν οἶκός ἐστι ἄνδρα τὸν σῶφρονα εὐνοίην φαινομένην διωθέεσθαι, ἀλλὰ στέργειν μάλιστα. ἐγὼ δὲ οὔτε δέκα ἀνδράσι ὑπίσχομαι οἷός τε εἶναι μάχεσθαι οὔτε δυοῖσι, ἐκῶν τε εἶναι οὐδ’ ἂν μουνομαχέοιμι. εἰ δὲ ἀναγκαίη εἴη ἢ μέγας τις ὁ ἐποτρύνων ἀγῶν,
- 10 μαχοίμην ἂν πάντων ἥδιστα ἐνὶ τούτων τῶν ἀνδρῶν οἳ Ἑλλήνων ἕκαστος φησὶ τριῶν ἄξιος εἶναι. ὡς δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι κατὰ μὲν ἓνα μαχόμενοι οὐδαμῶν εἰσι κακίονες ἀνδρῶν, ἀλέες δὲ ἄριστοι ἀνδρῶν ἀπάντων. ἐλεύθεροι γὰρ ἐόντες οὐ πάντα ἐλεύθεροί εἰσι· ἔπεστι γὰρ σφι δεσπότης νόμος, τὸν ὑποδειμαίνουσι πολλῶ ἔτι μᾶλλον ἢ οἱ σοὶ σέ. ποιεῦσι γῶν τὰ ἂν ἐκεῖνος ἀνώγη· ἀνώγει δὲ τῷτὸ αἰεὶ, οὐκ ἐῶν φεύγειν οὐδὲν πλῆθος ἀνθρώπων ἐκ μάχης, ἀλλὰ μένοντας ἐν τῇ τάξει ἐπικρατέειν
- 15 ἢ ἀπόλλυσθαι. σοὶ δὲ εἰ φαίνομαι ταῦτα λέγων φλυηρέειν, τᾶλλα σιγᾶν θέλω τὸ λοιπόν· νῦν τε ἀναγκασθεὶς ἔλεξα. γένοιτο μέντοι κατὰ νόον τοι, βασιλεῦ.”

- (a) Explain the sarcasm contained in the words ὡς ἐγὼ τυγχάνω τὰ νῦν τάδε ἔστοργῶς ἐκείνους (line 3). [2 marks]
- (b) What does Demaratus mean by saying ἐλεύθεροι γὰρ ἐόντες οὐ πάντα ἐλεύθεροί εἰσι (lines 11–12)? Providing just a translation will not be valid. [2 marks]
- (c) Analyse Demaratus’s answer to Xerxes and illustrate, giving precise details from the text, its literary features. [8 marks]

Genre: Tragedy**Question 5. Euripides *Hippolytus* 304–329****(Τροφός)**

305 ἄλλ' ἴσθι μέντοι — πρὸς τὰδ' ἀυθαδεστέρα
 γίγνου θαλάσσης — εἰ θανῆ, προδοῦσα σοὺς
 παῖδας, πατρῶων μὴ μεθέξοντας δόμων,
 μὰ τὴν ἄνασσαν ἰππίαν Ἀμαζόνα,
 ἢ σοῖς τέκνοισι δεσπότην ἐγείνατο
 νόθον φρονοῦντα γνήσι', οἷσθ' ἄνιν καλῶς,
 310 Ἴππόλυτον...

(Φαίδρα)

οἴμοι.

(Τροφός)

θιγγάνει σέθεν τόδε;

(Φαίδρα)

ἀπώλεσάς με, μαῖα, καί σε πρὸς θεῶν
 τοῦδ' ἀνδρὸς αὐθις λίσσομαι σιγᾶν πέρι.

(Τροφός)

ὄρᾱς; φρονεῖς μὲν εὖ, φρονοῦσα δ' οὐ θέλεις
 παῖδάς τ' ὀνήσαι καὶ σὸν ἐκσῶσαι βίον.

(Φαίδρα)

315 φιλῶ τέκν'· ἄλλη δ' ἐν τύχῃ χειμάζομαι.

(Τροφός)

ἀγνάς μὲν, ὦ παῖ, χειρὰς αἵματος φορεῖς;

(Φαίδρα)

χειρὲς μὲν ἀγναί, φρὴν δ' ἔχει μίασμά τι.

(Τροφός)

μῶν ἐξ ἐπακτοῦ πημονῆς ἐχθρῶν τινος;

(Φαίδρα)

φίλος μ' ἀπόλλυσ' οὐχ ἐκοῦσαν οὐχ ἐκῶν.

(Τροφός)

320 Θησεὺς τιν' ἡμάρτηκεν ἐς σ' ἁμαρτίαν;

(Φαίδρα)

μὴ δρῶσ' ἔγωγ' ἐκεῖνον ὀφθείην κακῶς.

(Τροφός)

τί γὰρ τὸ δεινὸν τοῦθ' ὅ σ' ἐξαίρει θανεῖν;

(Φαίδρα)

ἔα μ' ἁμαρτεῖν· οὐ γὰρ ἐς σ' ἁμαρτάνω.

(Τροφός)
 οὐ δῆθ' ἔκοῦσά γ', ἐν δὲ σοὶ λελείψομαι.
 (Φαίδρα)
 325 τί δρᾶς; βιάζῃ χειρὸς ἐξαρτωμένη;
 (Τροφός)
 καὶ σῶν γε γονάτων, κοῦ μεθήσομαί ποτε.
 (Φαίδρα)
 κάκ' ὦ τάλαινά σοι τάδ', εἰ πεύση, κακά.
 (Τροφός)
 μείζον γὰρ ἢ σου μὴ τυχεῖν τί μοι κακόν;
 (Φαίδρα)
 ὀλῆ. τὸ μέντοι προᾶγμ' ἔμοι τιμὴν φέρει.

- (a) Explain the meaning of the words νόθον φρονοῦντα γνήσι' (line 309).
 Who is the nurse referring to? Why does she use these words? [3 marks]
- (b) Translate ὄρᾶς ... χειμάζομαι (lines 313–315). [3 marks]
- (c) What is the technical name for the action described in lines 325–326? What does
 the action involve in order to be valid? [2 marks]
- (d) What does Phaedra mean by saying that “the affair brings honour to me”
 (τὸ μέντοι προᾶγμ' ἔμοι τιμὴν φέρει, line 329)? [2 marks]

Genre: Tragedy**Question 6. Euripides *Hippolytus* 905–931****(Ἱππόλυτος)**

- 905 ἔα, τί χρῆμα; σὴν δάμαρθ' ὄρῳ, πάτερ,
νεκρόν· μεγίστου θαύματος τόδ' ἄξιον·
ἦν ἀρτίως ἔλειπον, ἦ φάος τόδε
οὐπω χρόνος παλαιὸς εἰσεδέσκειτο.
τί χρῆμα πάσχει; τῷ τρόπῳ διόλλυται;
910 πάτερ, πυθέσθαι βούλομαι σέθεν πάρα.
σιγᾶς· σιωπῆς δ' οὐδὲν ἔργον ἐν κακοῖς·
ἢ γὰρ ποθοῦσα πάντα καρδία κλύειν
κὰν τοῖς κακοῖσι λίχνος οὔσ' ἀλίσκεται.
οὐ μὴν φίλους γε, κἄτι μᾶλλον ἢ φίλους,
915 κρύπτειν δίκαιον σάς, πάτερ, δυσπραξίας.

(Θησεύς)

- ᾧ πόλλ' ἄμαρτάνοντες ἄνθρωποι μάτην,
τί δὴ τέχνας μὲν μυρίας διδάσκετε
καὶ πάντα μηχανᾶσθε κάξευρίσκετε,
ἐν δ' οὐκ ἐπίστασθ' οὐδ' ἐθηράσασθέ πω,
920 φρονεῖν διδάσκειν οἷσιν οὐκ ἔνεστι νοῦς;

(Ἱππόλυτος)

- δεινὸν σοφιστὴν εἶπας, ὅστις εὖ φρονεῖν
τοὺς μὴ φρονοῦντας δυνατὸς ἐστ' ἀναγκάσαι.
ἄλλ' οὐ γὰρ ἐν δέοντι λεπτοργεῖς, πάτερ,
δέδοικα μὴ σου γλῶσσοῦ ὑπερβάλλη κακοῖς.

(Θησεύς)

- 925 φεῦ, χρῆν βροτοῖσι τῶν φίλων τεκμήριον
σαφές τι κεῖσθαι καὶ διάγνωσιν φρενῶν,
ὅστις τ' ἀληθῆς ἐστὶν ὅς τε μὴ φίλος,
δισσάς τε φωνὰς πάντας ἀνθρώπους ἔχειν,
τὴν μὲν δικαίαν, τὴν δ' ὅπως ἐτύγχανεν,
930 ὡς ἢ φρονοῦσα τᾶδικ' ἐξηλέγχετο
πρὸς τῆς δικαίας, κοῦκ ἂν ἠπατώμεθα.

- (a) Scan ἔα ... ἄξιον (lines 905–906). [2 marks]
- (b) Analyse the dialogue between Hippolytus and Theseus and explain, giving precise details from the text, how Euripides's style creates such a dramatic effect. [8 marks]
- (c) What do we learn about Theseus's opinion of Hippolytus from lines 928–931 (δισσάς ... ἠπατώμεθα)? [2 marks]

Blank page

Genre: Comedy

Question 7. Aristophanes *Clouds* 891–919

(Ἄδικος Λόγος)

ἴθ' ὅποι χρήζεις. πολὺ γὰρ μᾶλλον σ'
ἐν τοῖς πολλοῖσι λέγων ἀπολῶ.

(Δίκαιος Λόγος)

ἀπολεῖς σύ; τίς ὤν;

(Ἄδικος Λόγος)

λόγος.

(Δίκαιος Λόγος)

ἤττων γ' ὤν.

(Ἄδικος Λόγος)

ἀλλά σε νικῶ τὸν ἐμοῦ κρείττω
φάσκοντ' εἶναι.

(Δίκαιος Λόγος)

895

τί σοφὸν ποιῶν;

(Ἄδικος Λόγος)

γνώμας καινὰς ἐξευρίσκων.

(Δίκαιος Λόγος)

ταῦτα γὰρ ἀνθεῖ διὰ τουτουσί
τοὺς ἀνοήτους.

(Ἄδικος Λόγος)

οὐκ, ἀλλὰ σοφούς.

(Δίκαιος Λόγος)

ἀπολῶ σε κακῶς.

(Ἄδικος Λόγος)

εἰπέ, τί ποιῶν;

(Δίκαιος Λόγος)

900

τὰ δίκαια λέγων.

(Ἄδικος Λόγος)

ἀλλ' ἀνατρέψω γ' αὐτ' ἀντιλέγων·
οὐδὲ γὰρ εἶναι πάνυ φημί δίκην.

(Δίκαιος Λόγος)

οὐκ εἶναι φής;

(Ἄδικος Λόγος)

φέρε γάρ, ποῦ 'στιν;

(Δίκαιος Λόγος)

παρὰ τοῖσι θεοῖς.

(Ἄδικος Λόγος)

905

πῶς δῆτα δίκης οὐσης ὁ Ζεὺς
οὐκ ἀπόλωλεν, τὸν πατέρ' αὐτοῦ
δήσας;

(Δίκαιος Λόγος)

αἰβοῖ, τουτὶ καὶ δὴ

χωρεῖ τὸ κακόν· δότε μοι λεκάνην.

- (Ἄδικος Λόγος)
τυφογέρων εἶ κανάρμοστος.
(Δίκαιος Λόγος)
καταπύγων εἶ καναίσχυντος.
(Ἄδικος Λόγος)
ρόδα μ' εἶρηκας.
910 (Δίκαιος Λόγος)
καὶ βωμολόχος.
(Ἄδικος Λόγος)
κρίνεσι στεφανοῖς.
(Δίκαιος Λόγος)
καὶ πατραλοίας.
(Ἄδικος Λόγος)
χρυσῶ πάππων μ' οὐ γιγνώσκεις.
(Δίκαιος Λόγος)
οὐ δῆτα πρὸ τοῦ γ', ἀλλὰ μολύβδῳ.
(Ἄδικος Λόγος)
νῦν δέ γε κόσμος τοῦτ' ἐστὶν ἐμοί.
(Δίκαιος Λόγος)
θρασύς εἶ πολλοῦ.
915 (Ἄδικος Λόγος)
σὺ δέ γ' ἀρχαῖος.
(Δίκαιος Λόγος)
διὰ σὲ δὲ φοιτᾶν
οὐδεὶς ἐθέλει τῶν μειρακίων·
καὶ γνωσθήσει ποτ' Ἀθηναίοις
οἷα διδάσκεις τοὺς ἀνοήτους.

- (a) Illustrate the use of the term σοφός in this extract. What do the Just and Unjust Argument mean with it? [2 marks]
- (b) Explain the argument used by the Unjust Argument against the existence of justice. [3 marks]
- (c) Outline the reciprocal insults of the Just and Unjust Argument, giving **one** example (both in Greek and in English) for each of them. [2 marks]
- (d) Translate διὰ σὲ ... τοὺς ἀνοήτους (lines 916–919). [3 marks]

Genre: Comedy

Question 8. Aristophanes *Clouds* 275–297

(Χορός)

275 ἀέναοι Νεφέλαι,
ἀρθῶμεν φανεραὶ δροσερὰν φύσιν εὐάγητον,
πατρός ἀπ' Ὀκεανοῦ βαρυαχέος
ὑψηλῶν ὀρέων κορυφὰς ἐπὶ

280 δενδροκόμους, ἵνα
τηλεφανεῖς σκοπίας ἀφορώμεθα,
καρπούς τ' ἀρδομένην ἱερὰν χθόνα,
καὶ ποταμῶν ζαθέων κελαδήματα,
καὶ πόντον κελάδοντα βαρύβρομον·

285 ὄμμα γὰρ αἰθέρος ἀκάματον σελαγεῖται
μαρμαρέαισιν ἀυγαῖς.
ἀλλ' ἀποσεισάμεναι νέφος ὄμβριον
ἀθανάτας ιδέας ἐπιδώμεθα

290 τηλεσκόπῳ ὄμματι γαῖαν.

(Σωκράτης)

ὦ μέγα σεμναὶ Νεφέλαι, φανερῶς ἠκούσατέ μου καλέσαντος.
ἦσθου φωνῆς ἅμα καὶ βροντῆς μυκησαμένης θεοσέπτου;

(Στρεψιάδης)

καὶ σέβομαί γ', ὦ πολυτίμητοι, καὶ βούλομαι ἀνταποπαρδεῖν
πρὸς τὰς βροντάς· οὕτως αὐτὰς τετρεμαίνω καὶ πεφόβημαι·
295 κεῖ θέμις ἐστίν, νυνὶ γ' ἤδη, κεῖ μὴ θέμις ἐστὶ, χεσεῖω.

(Σωκράτης)

οὐ μὴ σκώψει, μηδὲ ποιήσεις ἅπερ οἱ τρυγοδαίμονες οὔτοι,
ἀλλ' εὐφήμει μέγα γὰρ τι θεῶν κινεῖται σμῆνος ἀοιδαῖς.

- (a) Give **two** words in the original Greek related to the sound of water, explaining to whom or what they apply. [2 marks]
- (b) Translate the words μέγα γὰρ τι θεῶν κινεῖται σμῆνος (line 297) and explain what they refer to. [2 marks]
- (c) Comment on the stylistic features of the passage with special regard to the comic qualities of the text. Support your argument with precise details. [8 marks]

Blank page

Genre: Philosophy**Question 9. Plato *Apology* 21e–22c**

μετὰ ταῦτ' οὖν ἤδη ἐφεξῆς ἦα, αἰσθανόμενος μὲν καὶ λυπούμενος καὶ δεδιώς ὅτι ἀπηχθανόμην, ὅμως δὲ ἀναγκαῖον ἐδόκει εἶναι τὸ τοῦ θεοῦ περὶ πλείστου ποιεῖσθαι – ἰτέον οὖν, σκοποῦντι τὸν χρησμὸν τί λέγει, ἐπὶ ἅπαντας τοὺς τι δοκοῦντας εἰδέναι. καὶ νῆ τὸν κύνα, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι – δεῖ γὰρ πρὸς ὑμᾶς τάληθῆ λέγειν – ἢ μὴν

5 ἐγὼ ἔπαθόν τι τοιοῦτον· οἱ μὲν μάλιστα εὐδοκιμοῦντες ἔδοξάν μοι ὀλίγου δεῖν τοῦ πλείστου ἐνδεεῖς εἶναι ζητοῦντι κατὰ τὸν θεόν, ἄλλοι δὲ δοκοῦντες φαυλότεροι ἐπιεικέστεροι εἶναι ἄνδρες πρὸς τὸ φρονίμως ἔχειν. δεῖ δὴ ὑμῖν τὴν ἐμὴν πλάνην ἐπιδειξαι ὥσπερ πόνους τινὰς πονοῦντος ἵνα μοι καὶ ἀνέλεγκτος ἢ μαντεία γένοιτο. μετὰ γὰρ τοὺς πολιτικούς ἦα ἐπὶ τοὺς ποιητὰς τοὺς τε τῶν τραγωδιῶν καὶ τοὺς τῶν

10 διθυράμβων καὶ τοὺς ἄλλους, ὡς ἐνταῦθα ἐπ' αὐτοφώρῳ καταληψόμενος ἑμαυτὸν ἀμαθέστερον ἐκείνων ὄντα. ἀναλαμβάνων οὖν αὐτῶν τὰ ποιήματα ἃ μοι ἐδόκει μάλιστα πεπραγματεῦσθαι αὐτοῖς, διηρώτων ἂν αὐτοὺς τί λέγοιεν, ἵν' ἅμα τι καὶ μανθάνοιμι παρ' αὐτῶν. αἰσχύνομαι οὖν ὑμῖν εἰπεῖν, ὧ ἄνδρες, τάληθῆ· ὅμως δὲ ῥητέον. ὡς ἔπος γὰρ εἰπεῖν ὀλίγου αὐτῶν ἅπαντες οἱ παρόντες ἂν βέλτιον

15 ἔλεγον περὶ ὧν αὐτοὶ ἐπεποιήκεσαν. ἔγνω οὖν αὖ καὶ περὶ τῶν ποιητῶν ἐν ὀλίγῳ τοῦτο, ὅτι οὐ σοφία ποιοῖεν ἃ ποιοῖεν, ἀλλὰ φύσει τινὶ καὶ ἐνθουσιάζοντες ὥσπερ οἱ θεομάντεις καὶ οἱ χρησμοδοί· καὶ γὰρ οὗτοι λέγουσι μὲν πολλὰ καὶ καλά, ἴσασιν δὲ οὐδὲν ὧν λέγουσι.

- (a) At which stage of Socrates's trial, and before whom, is this speech uttered? [2 marks]
- (b) τὸ τοῦ θεοῦ (line 2). Explain which episode this expression refers to. [2 marks]
- (c) Translate οἱ μὲν μάλιστα ... φρονίμως ἔχειν (lines 5–7). [3 marks]
- (d) On what grounds does Socrates criticise the poets in this extract? [3 marks]

Genre: Philosophy**Question 10. Plato *Apology* 36b–37a**

τιμᾶται δ' οὖν μοι ὁ ἀνὴρ θανάτου. εἶεν· ἐγὼ δὲ δὴ τίνος ὑμῖν ἀντιτιμήσομαι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ἢ δῆλον ὅτι τῆς ἀξίας; τί οὖν; τί ἀξίός εἰμι παθεῖν ἢ ἀποτεῖσθαι, ὅτι μαθὼν ἐν τῷ βίῳ οὐχ ἡσυχίαν ἤγον, ἀλλ' ἀμελήσας ὧν περ οἱ πολλοί, χρηματισμοῦ τε καὶ οἰκονομίας καὶ στρατηγιῶν καὶ δημηγοριῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν καὶ συνωμοσιῶν

5 καὶ στάσεων τῶν ἐν τῇ πόλει γιγνομένων, ἠγησάμενος ἑμαυτὸν τῷ ὄντι ἐπιεικέστερον εἶναι ἢ ὥστε εἰς ταῦτ' ἰόντα σώζεσθαι, ἐνταῦθα μὲν οὐκ ἦα οἱ ἐλθὼν μῆτε ὑμῖν μῆτε ἑμαυτῷ ἔμελλον μηδὲν ὄφελος εἶναι, ἐπὶ δὲ τὸ ἰδίᾳ ἕκαστον ἰὼν εὐεργετεῖν τὴν

10 μεγίστην εὐεργεσίαν, ὡς ἐγὼ φημι, ἐνταῦθα ἦα, ἐπιχειρῶν ἕκαστον ὑμῶν πείθειν μὴ πρότερον μῆτε τῶν ἑαυτοῦ μηδενὸς ἐπιμελεῖσθαι πρὶν ἑαυτοῦ ἐπιμεληθεῖν ὅπως ὡς βέλτιστος καὶ φρονιμώτατος ἔσοιτο, μῆτε τῶν τῆς πόλεως, πρὶν αὐτῆς τῆς πόλεως, τῶν τε ἄλλων οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπιμελεῖσθαι – τί οὖν εἰμι ἀξίος παθεῖν τοιοῦτος ὧν; ἀγαθόν τι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ δεῖ γε κατὰ τὴν ἀξίαν τῇ ἀληθείᾳ

15 τιμᾶσθαι καὶ ταῦτά γε ἀγαθὸν τοιοῦτον ὅτι ἂν πρόποι ἐμοί. τί οὖν πρέπει ἀνδρὶ πένητι εὐεργέτη δεομένῳ ἄγειν σχολὴν ἐπὶ τῇ ὑμετέρα παρακελεύσει; οὐκ ἔσθ' ὅτι μᾶλλον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρέπει οὕτως ὡς τὸν τοιοῦτον ἄνδρα ἐν πρυτανείῳ σιτεῖσθαι, πολὺ γε μᾶλλον ἢ εἴ τις ὑμῶν ἴππῳ ἢ συνωρίδι ἢ ζεύγει νενίκηκεν Ὀλυμπίασιν· ὁ μὲν γὰρ ὑμᾶς ποιεῖ εὐδαίμονας δοκεῖν εἶναι, ἐγὼ δὲ εἶναι, καὶ ὁ μὲν τροφῆς οὐδὲν δεῖται, ἐγὼ δὲ δέομαι. εἰ οὖν δεῖ με κατὰ τὸ δίκαιον τῆς ἀξίας τιμᾶσθαι, τούτου τιμῶμαι, ἐν πρυτανείῳ σιτήσεως.

- (a) Why does Socrates, at the very beginning of the extract, propose an alternative penalty? [2 marks]
- (b) Which justifications does Socrates give for neglecting what most men care for in lines 3–7 (ἀμελήσας ... ὄφελος εἶναι)? [2 marks]
- (c) Analyse Socrates's speech. Consider both the structure and literary features of his argument, giving precise details from the text. [8 marks]